

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
stv@eduskunta.fi

Asia: HE 66/2026 vp hallituksen esityksestä eduskunnalle ambulanssikuljetusten ja ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksumuutoksia koskevaksi lainsäädännöksi

Keskeiset huomiot

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa sosiaali- ja terveysvaliokunnalle ja esittää asiassa kunnioittavasti seuraavaa.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää hallituksen esityksen keskeisiä muutosehdotuksia ensihoitopalvelujen ja ambulanssikuljetusten järjestämis- ja rahoitusvastuun uudistamiseksi pääosin kannatettavina. Ehdotettu uudistus vastaa ensihoidon toimintaympäristön kehitystä, jossa keskeistä on äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen henkilön hoidon tarpeen arviointi sekä tarvittaessa hänen kuljettamisensa tarkoituksenmukaisimpaan hoitopaikkaan. Nykyinen korvausjärjestelmä ei kaikilta osin tue tätä toimintamallia asianmukaisesti. On tärkeää, että asiakasmaksun laskutusoikeus ulottuu myös tilanteisiin, joissa ensihoito tekee hoidon tarpeen arvioinnin, mutta tilanne ei edellytä kuljetusta sairaalaan.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo perustelluksi, että ensihoitopalveluun liittyvää monikanavarahoitusta selkeytetään ja rahoitusvastuu kootaan yhteen. Tällainen ratkaisu parantaisi kustannusten ennakoitavuutta, palvelun hallittavuutta sekä tukisi ensihoitopalvelun tarkoituksenmukaista ja pitkäjänteistä kehittämistä.

Ensihoidon järjestämisvastuu kuuluu Suomessa hyvinvointialueille. Uudenmaan erillISRatkaisun osalta ensihoidon järjestämisvastuu on

kuitenkin säädetty HUS-yhtymän vastuulle, eikä tästä voida poiketa alueellisilla päätöksillä tai sopimusjärjestelyillä. Tämän vuoksi on välttämätöntä varmistaa, että lakia valmisteltaessa HUS-yhtymän erityisvastuu huomioidaan ja otetaan selkeästi huomioon lain valmistelussa.

Kokemus Länsi-Uudellamaalla on osoittanut, että Uudenmaan erilliskorjaus on hyvä. Olisi tärkeää, että erilliskorjauksen olemassaolo otetaan järjestelmällisesti huomioon kaikessa hyvinvointialueita koskevassa säädösvalmistelussa.

Esityksen epäselvyydet ja täsmennystarpeet

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää tärkeänä, että seuraavat kysymykset täsmennetään jatkovalmistelussa.

- **Asiakasmaksujen laskutusoikeus:**

Esityksestä ei käy yksiselitteisesti ilmi, onko asiakasmaksujen perimisoikeus yksinomaan ensihoitopalvelun järjestämisvastuussa olevalla taholla, Uudenmaan alueella HUS-yhtymällä ja muualla hyvinvointialueilla, vai voiko laskutusoikeus olla myös palveluntuottajalla, kuten hyvinvointialueiden pelastuslaitoksilla. Laskutusoikeuden selkeä määrittely on välttämätöntä yhtenäisen ja toimivan toimeenpanon varmistamiseksi. Nykyinen kirjaus luo tulkinnanvaraisen tilanteen ja riskin päällekkäisiin tai epäyhtenäisiin laskutuskäytäntöihin. Uudenmaan erilliskorjauksen vuoksi on välttämätöntä, että laskutusoikeus seuraa järjestämisvastuuta. Koska Uudenmaan alueella ensihoitopalvelun järjestämisvastuu kuuluu HUS-yhtymälle, tulee myös asiakasmaksujen laskutusoikeuden kuulua HUS-yhtymälle riippumatta siitä, mikä taho toimii palvelun tuottajana käytännössä.

- **Asiakasmaksujen kohdentuminen eri tilanteissa:**

Esityksessä jää epäselväksi, peritäänkö asiakasmaksu ensihoitopalvelun kuljetuksesta erillisenä maksuna suhteessa päivystyspisteessä perittävään asiakasmaksuun. Tältä osin on tärkeää varmistaa, ettei asiakkaalle muodostu epäselviä tai päällekkäisiä maksutilanteita. Yhden maksun periaate tulisi sitoa selkeästi yhteen laskuttavaan tahoon. HUS-alueella olisi tarkoituksenmukaista

osoittaa tämä vastuu HUS-yhtymälle, joka hallinnoisi asiakasmaksujen kokonaisuutta palveluntuottajasta riippumatta.

- **Laskutus tilanteissa ilman kuljetusta:**

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää tärkeänä, että asiakasmaksun periminen on mahdollista myös niissä tilanteissa, joissa ensihoitoyksikön tekemän hoidon tarpeen arvioinnin perusteella kuljettamista ei katsota tarpeelliseksi. Tämä tukee ensihoidon vaikuttavaa ja tarkoituksenmukaista käyttöä.

- **Hyvinvointialueiden välinen laskutus:**

Esityksestä ei käy ilmi, muuttuuko hyvinvointialueiden välinen laskutuskäytäntö potilaan kotikunnan perusteella vai jatkuuko nykyinen toimintamalli. Tältä osin tarvitaan selkeät valtakunnalliset linjaukset.

Muut huomiot

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue pitää tarpeellisena, että jatkovalmistelussa otetaan huomioon myös tilanteet, joissa ensihoidon tai muiden kuljetusten asiakkaana on ulkomaalainen potilas taikka maksajana toimii vakuutusyhtiö. Näissä tilanteissa laskutusperusteiden tulee olla valtakunnallisesti yhdenmukaiset, selkeät ja toimeenpanokelpoiset. Tämä edistäisi kustannusten läpinäkyvyyttä, yhdenmukaisuutta ja hallinnollista tehokkuutta.

Rahoituksen taso ja Kelan rahoitusosuuden siirto

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue korostaa, että uudistuksen yhteydessä on huolehdittava siitä, että ei-ensihoidollisten potilaskuljetusten eli kiireettömien sairaankuljetusten rahoitus kohdentuu täysimääräisesti sekä ensihoitopalvelujen että ei-ensihoidollisten potilassiirtojen käyttöön. Tämä on välttämätöntä, jotta terveydenhuoltolain (1326/2010) 40 §:ssä säädettyjen ensihoitotehtävien toteuttaminen ei vaarannu eikä

ensihoitopalvelujen rahoitus heikkene. Korvausten virheellisen kohdentumisen riski korostuu erityisesti HUS-alueella, jossa ei-ensihoidollisia tehtäviä on huomattava määrä ja jossa ensihoitopalvelujen järjestämisvastuu kuuluu HUS-yhtymälle hyvinvointialueiden pelastuslaitosten toimiessa palveluntuottajina yhteistoimintasopimuksen mukaisesti.

Esityksen mukaan hyvinvointialueille sekä Helsingin kaupungille siirtyisi vuodesta 2028 alkaen rahoitusta yhteensä 118,1 miljoonaa euroa. Uudistuksen seurauksena siirrettävän rahoituksen määräksi ehdotetaan kuitenkin 112,5 miljoonaa euroa, koska alueiden arvioidaan saavan noin 5,6 miljoonaa euroa lisätuloa asiakasmaksusääntelyn kuljetuksia koskevien ratkaisujen perusteella.

Esitykseen liittyy kuitenkin merkittävä riski siitä, että ensihoidon rahoitus heikkenee ja kustannuksia kohdentuu Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle tai HUS-yhtymälle. Nykyinen omavastuuosuus, 25 euroa, ei 41,40 euroon korotettunakaan riitä kompensoimaan suunniteltua 5,6 miljoonan euron vähennystä. Merkittävällä osalla potilaista maksukatto täyttyy jo varhaisessa vaiheessa, minkä seurauksena ensihoidon asiakasmaksut jäävät osin kertymättä. Lisäksi erityisesti pääkaupunkiseudulla on potilasryhmiä, joiden asiakasmaksuja ei käytännössä saada perittyä toistuvista perintätoimista huolimatta.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin rahoitukseen tulee siirtää Kelan nykyinen rahoitusosuus kokonaisuudessaan eli 118,1 miljoonaa euroa indeksitarkistettuna ilman suunniteltua 5,6 miljoonan euron vähennystä.

Johtopäätökset

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue katsoo, että esitystä tulee täsmentää olennaisilta osin ennen sen hyväksymistä. Erityisen välttämätöntä on säätää asiakasmaksujen laskutusoikeudesta yksiselitteisesti siten, että HUS-alueella laskutusoikeus kuuluu HUS-yhtymälle järjestämisvastuun

mukaisesti. Samalla Kelan nykyinen rahoitusosuus on siirrettävä hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin rahoitukseen täysimääräisesti, jotta ensihoitopalvelujen toimintaedellytykset, hallinnollinen selkeys ja rahoituksen riittävyys voidaan turvata.

Allekirjoitus

Espoossa 14.5.2026

Seppo Uusinarkaus
Pelastuspäällikkö, ensihoito
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
seppo.uusinarkaus@luvn.fi

PL 33, 02033 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
PB 33, 02033 Västra Nylands välfärdsområde
luvn.fi